

TEKSTILININKŲ ŽODIS

Baigiantis pirmajam šeštojo penkmečio ketvirčiui mes sušaukėm atvirą partinį susirinkimą, kuriame fabriko dirbantieji vieningai pritarė istoriniams TSKP XX suvažiavimo nutarimams ir pasižadėjo dirbti dar geriau, neprileisti broko, mažinti gaminių savikainą.

Tekstilninkai nemėgsta girtis. Savo žodžius jie patvirtina darbais. Lenktyniaudami Gegužės Pirmosios garbei, mūsų fabriko dirbantieji žymiai viršijo pirmojo ketvirčio gamybinių užduočių. Ketvirčio bėgyje jie sulaupė 4.745 kg verpalų bei 2.700 kg kitos žaliavos ir išaudė 4.025 m viršplaninės paltinės medžiagos.

Geriausių gamybinių rodiklių atsiėkė audimo cechas, kuriam vadovauja drg. Ramanauskas. Čia beveik neprileidžiami prastovėjimai. Audėjos drg. drg. G. Želžylė, R. Kukarėnienė, L. Karalienė ir kitos ketvirčio gamybinės užduotis įvykdė 140—145 ir daugiau proc.

Didelį dėmesį mes skiriame darbininkų ir inžinierinio-technikinio personalo apmokymui naujiems gamybiniams metodams. Dabar gamybinuose kursuose mokosi apie 140 audėjų, verpėjų ir kitų darbininkų bei meistru-praktikų.

J. GROCKIS

„Nemuno“ fabriko pirminės partinės organizacijos sekretorius

RESPUBLIKINIAI LAIKRAŠČIAI RAŠO

KAUNO HES STATYBOJE

„Nel dieną, nei naktį nesustoja darbas Kauno HES statyboje“, — rašo „Soviet-skaja Litva“. — Atėjęs pavasariu darbai vis labiau plečiami. Baigiama statyti naftos bazės, sandėliai, kalvės ir kiti pagalbiniai pastatai. Jau nutiesta 1,5 km geležinkelio linija, kuri jungs pagalbinės žarnos su pagrindiniais hidrotechniniais įrenginiais.

Statybose naudojami nauji galingi ekskavatoriai. Neužilgo bus gauti bokštiniai krantai špuntams įkalti. Visa ši technika padės žymiai sutrumpinti žemės kasimo darbus, paleisti hidroelektrinę į darbą anksčiau numatyto laiko.

Sparčiai auga statybininkų gyvenvietė. Statomi vaikų lopšeliai, trijų aukštų gyvenamieji namai. Jau aiškiai matyti naujų gatvių kontūrai. Kai sutemos apgaubia žemę, statybos nušvinia daugybę žiburių. Darbas čia vyksta be pertraukos.

Mokytojų ryšiai su liaudies Lenkijos mokytojais

Laikraštis „Červony Štandar“ išspausdino Poznanės mokytojo Zbignievo Banašako laišką, kuriame jis prašo pasakoti apie tai, kaip Lietuvos mokyklose įgyvendinamas polittechninis mokymas.

Laikraštis šiam klausimui paskyrė specialų puslapį, pavadintą „Mokytojo tribūna“. Jame spausdinami šalėtininkų vidurinės mokyklos mokytojų ir moksleivių pasisakymai. Jie pasakoja, kaip įgyvendinamas polittechninis mokymas šioje mokykloje.

Moksleiviai, vadovaujami fizikos mokytojo P. Rybakovo, įstengė elektrinę. Mokykloje veikia fizikų, geografų, jaunųjų gamtininkų ir kiti ratalai. Įrengtas radijo mazgas. Daugelis vyresniųjų klasių moksleivių įsigijo elektrotechniko, kombainininko, traktorininko specialybes. Baigę mokyklą, dauguma mokyklos auklėtinių eis dirbti į kolūktus.

KOLŪKIO PIRMININKAS—CENTRINĖ KOLŪKINĖS GAMYBOS FIGŪRA

Kukurūzų auginimas sustiprino kolūkio ekonomiką

BALTARUSIJOS TSR. Vitebsko srities Toločinsko rajono XVIII partijos suvažiavimo kolūkis turi ne daug žemės — 1.072 hektarus. Bet čia šeimininkiškai išnaudojami žemės naudmenys. Kolūkio valdyba, vadovaujama V. I. Fedorovičiaus, mobilizuoja kolūkiečių jėgas, kad visi vidiniai rezervai būtų panaudoti tolesniam organizaciniam-ūkiniam kolūkio stiprinimui, žemės ūkio produktų gamybos padidimui.

— Kukurūzai mūsų laukuose atsirado visai neseniai, — sako drg. Fedorovičius, — tačiau jie suvaidino didelį vaidmenį kolūkio ekonomikos sustiprinimui.

Praėjusiais metais šių kultūrų auginom 58 ha plote. Jai paskyrėme iš rudens suartas bulvienas ir dirvas iš po daržovių. Į kiekvieną hektarą davėm po 25—35 tonas komposto. Laiku atlikome dirvų įdirbimą. Sėja atlikta geriausiaisiais agrotechnikos terminais. Kukurūzams sudygus, laukus išakėjome. Kas antrą-trečią savaitę atlikome tarpelių įdirbimą. Pasėlius du kartus papildomai patręšėme mineralinėmis trąšomis.

Šaunus kolūkiečių darbas davė gerus rezultatus: iš kiekvieno hektaro gauta po 280 cnt. žaliosios masės, o 16 ha plote — po 750 cnt. stiebų bei lapų ir po 40 cnt. burbuolių iš 1 ha. Kiekvienai karvei

pagaminta po 10 tonų siloso ir molininei kiaulei — po 3 tonas. Be to, 26 ha plote auginome kukurūzus žaliajam konvejeriui.

Per metus iš kiekvienos karvės primelžta po 1.847 kg pieno — 430 kg daugiau, negu ankstyvesniais metais. Padidėjo gyvulių produktyvumas žemėjimo laikotarpiu. Organizuotas kiaulių penėjimas išties metus. Mes jau pagaminome šimtui hektarų aramos žemės daugiau kaip 40 cnt. klaukšienos.

Šiemet XVIII partijos suvažiavimo vardo žemės ūkio arteles kolūkiečiai nutarė dvigubai padidinti kukurūzų derlių. Iš rudens kukurūzų sodinimui išskirti ir pritvirtinti grandims derlingi sklypai. Pilnai apsirūpinta mineralinėmis trąšomis. Į laukus išvežta organinių trąšų po 40 tonų į kiekvieną ha. Kolūkiečiai, auginantieji kukurūzus, mokosi agrotechnikos kursuose.

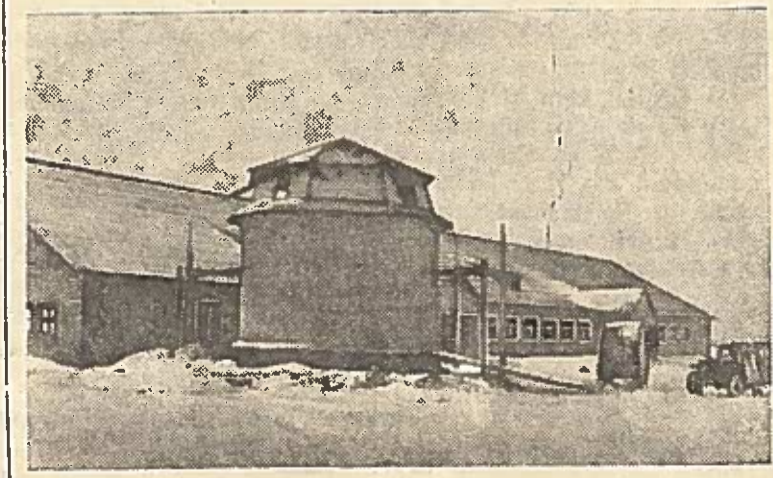
Svarbią vietą kolūkio ekonomikoje užima linininkystė. Praėjusiais metais linais buvo apsėta 80 ha žemės. Kiekvienas hektaras davė po 7,06 cnt. sėmenų ir 24,95 cnt. linų šiaudelių. Piniginės pajamos iš linininkystės sudaro 2.371.302 rb.

Augant visuomeniniam ūkiui, gerėja kolūkiečių buitis. Kolūkyje baigtas kolūkiečių namų bei visuomeninių pastatų radiofikavimas ir elektrifikavimas. Už kiekvieną darbadienį kolūkiečiams išduota po 13 rb. pinigais, 3,5 kg grūdų, 4 kg bulvių ir pašarai asmeniniams gyvuliams.

Arteles žemdirbiai, įsijungę į socialistinį lenktyniavimą, pasiruošę pavasario sėjai iki TSKP XX suvažiavimo atidarymo dienos.

Nuotraukoje (iš kairės į dešinę): kolūkio pirmininkas V. I. Fedorovičius, grandininkė V. P. Korotkaja ir laukininkystės brigados brigadininkas D. T. Chaleckis aptaria pasėlių paskirstymą kolūkio laukuose.

M. Minkovičiaus (TASS) nuotr.

Nauja 150 vietų ketureilė karvidė pastatyta Nemenčinės rajono Stalino vardo kolūkyje. L. Meinerto (ELTA) nuotrauka.

PO SPALIO VĒLIAVA

LKP Rokiškio rajono k-to ir rajono DŽD Tarybos organas

Rokiškis, 1956 m. balandžio mėn. 5 d., ketvirtadienis

№ 29 (1460) ♦ Eina nuo 1944 metų ♦ Kaina 15 kp.

PAŠKUTINIS atremontuotas traktorius išreidėjo iš Rokiškio MTS dirbtuvių.

Dabar mechanizatoriai, naudodamiesi gerais keilais, išvyksta į kolūkius.

Su visa technika į Karolio Poželos vardo kolūkį atvyko Albino Pumpučio vadovaujama VIII traktorinė brigada. Čia ji turės pavasario sėjai paruošti 300 ha dirvos ir 330 ha apseiti vasarinėmis grūdinėmis kultūromis.

Veža prikabinamąjį inventorių — lėkšines akė-

Traktoriai išvyksta į laukus

Čias, kultivatorius, plūgus į savo kolūkius P. Kariniausko, J. Pašakarnio ir kitos traktorinės brigados.

Kartu su kitais traktoriais į kolūkius išvyksta 5 galingos DT—54 mašinos, ką tik gautos iš gamyklos. Šiais traktoriais dirbs demobilizuotas karys senas traktorininkas Ignolas Aleinikovas, Panevėžio mechanizacijos mokyklos auklėtinis Ramanauskas ir kiti.

Šiais metais kolūkius aptarnaus penkiolika traktorinių brigadų — po vieną kiekvienai MTS aptarnaujamoms zonos žemės ūkio artelei ir traktorinė-melioracinė brigada.

V. Šeškus

Lemiamas žingsnis

Grūdų hendirsis derlius 1960 m. turi būti padidintas iki 11 milijardų pūdų. Ir čia keliamas uždavinys padidinti 1960 m. kukurūzų pasėlių plotus ne mažiau, kaip iki 28 milijonų hektarų... Linų produkcija turi būti padidinta daugiau kaip vienu trečdaliu... Iš TSKP XX suvažiavimo Direktyvų.

Šiemet mes pasiryžę žengti lemiamą žingsnį žemės ūkio produktų gamybos padidinimo srityje. Kaip mes to pasieksime? Po stambaus „Jaunosios gvardijos“ kolūkio susmulkinimo į dvi žemės ūkio arteles pas mus liko 2940 ha žemės, lame skaičiuje — 1418 ha dirbamos. Mes nutarėm, sumanial išnaudodami turimą žemę, grūdų gamybą jau šiais metais padidinti beveik dvigubai. Viso to mes pasieksime, visų pirma, planingai sunaudodami lurtimus

organinių trąšų rezervus.

Šį pavasarį mūsų laukai gaus 1.200 tonų mėšlo bei durplių. Vidutiniškai 1 ha kukurūzų, daržovių ir bulvių numatėme duoti po 25 tonas organinių trąšų. Jau dabar išvežėm į laukus 670 tonų durplių pūdinių ir 450 tonų mėšlo. Mūsų sėjai linų apdirbimo fabriko darbininkai, mums atidavę pelenų atsargas, ir, tuo būdu, laukų parėšimui panaudosime nemažus kiekius šios vertingos trąšos. Jau dabar turime sukauptę virš 2.000 tonų pelenų.

Lyglaagrečiai su vietinių trąšų panaudojimu mes daug dėmesio skiriame laukų parėšimui

mineralinėmis trąšomis,

kurių turime 240 tonų. Mineralines trąšas plačiai naudodime bulvių, linų, kukurūzų ir kitų kultūrų trėšimui. Sudarėme neličiamą mineralinių trąšų fondą papildomam kukurūzų trėšimui. Kukurū-

zus šiemet auginsime 65 ha plote, 15 ha numatome gauti pieninės-vaškinės pribrendimo stadijos burbuolių. Turėdami neblogą kukurūzų auginimo praktiką, šiemet numatome gauti jau ne po 408 cnt žaliosios masės iš hektaro, bet po 600 cnt ir daugiau. Dėsimė visas pastangas tam, kad šį uždavinį išspręstume, juo labiau, kad kukurūzų sėjai ir jų priežiūrai jau viskas paruošta.

Visi mes žinome, kad pasisekimą nulemia

geras darbų organizavimas.

Suprasdami tai, pasistengėme laiku ir organizuotai pasiruošti pavasariui. Užbaigtas 75 plūgų, 80 porų akėčių, 49 kultivatorių bei pakinktų remontas. Šiame darbe neblogai pasidarbavo kalvis Juozas Samulis, senas kolūkiecis Antanas Jurkštas, atremontavęs 50 komplektų pakinktų. Dabar mes tik laukiame laukų darbų pradžios, kai organizuotai išeisime dirbti ir per trumpą laiką atliksime sėją. Visos dirvos pas mus suartos iš rudens, todėl iš karto pradėsime jų kultivavimą bei akėjimą.

Jau sudarėm kiekvienai brigadai sėjos planą, pasiskirstėm inventorių. Dauguma arklių pastatyti poilsui ir gauti geresnius pašarus.

Siekdami padidinti žemės ūkio produktų gamybą, dideli dėmesį skiriame

daugiametėms žolėms.

Jų pasėliai sudaro 14 proc. vntos dirbamos žemės. Šį pavasarį jomis papildomai apsesime dar 210 ha žiemkenčių. Kartu su kukurūzais daugiametės žolės sudarys tvirtą pagrindą visuomeninei gyvulininkystei toliau vystyti ir gyvulininkystės produktų gamybai didinti.

P. RIMKUS

„Jaunosios gvardijos“ kolūkio pirmininkas

TARYBINĒ STATYBA

Pakelti Nemunėlio apylinkės Tarybos vaidmenį kovoje už socialistinio teisėtumo sustiprinimą

Vienas iš svarbiausių viešųjų Tarybų uždavinių, stiprinant drausmę, ugdant komunistinę moralę bei teisingą pažiūrą į darbą, yra tolesnis socialistinio teisėtumo stiprinimas. Tačiau vis dar pasitaiko, kad kai kurių apylinkių Tarybų pirmininkai bei deputatai nepakankamai skiria dėmesio taryboms priklausančių įmonių, organizacijų bei įstaigų darbui organizuoti, silpnai kontroliuoja, kaip jiems pavaldūs darbuotojai įgyvendina partijos ir vyriausybės nutarimus, o etelėje atvejų ir patys nuolatidžiauja įstatymų laužytojams.

Kaip šį darbą vykdo Nemunėlio apylinkės DŽD Taryba?

Ne taip seniai redakcija gavo iš Nemunėlio apylinkės darbo žmonių skundą, kuriame rašoma:

"Rokiškio tarybinio ūkio Tindžiulių skyriaus ūkvedys Nemickas blogai vadovauja skyriui. Sekliniai dobitai iki šiai dienai pūna po sniegu. Gerą žirnių derlių tiesiog lauke iškūlė, nes laiku nenupiovė. Kūliant grūdines kultūras nebuvo jokios kontrolės. To pasėkoje pats ūkvedys Nemickas grobstė neužjamuosius giūdas..."

Argi viso to nežinojo Nemunėlio apylinkės Taryba? Kodėl ji laiku nestėmė pramoninių sudrausti Nemickui?

Neseniai įvykusi apylinkės Tarybos sesijoje deputatai Kreiza, Vedrickienė teisingai pasmerkė ūkvedžio Nemicko elgesį, pareikalavo iš apylinkės Tarybos sustiprinti kovą prieš darbo drausmės laužytojus bei visuomeninio turto grobstytojus.

Telsėtos kritikos iš sesijos dalyvių susilaukė ir neparenginga parduotuvės vedėja Bronė Rimšienė, kuri nesilaikė nustatytų darbo valandų, nemandagiai aplaunauja pirkėjus. Taip pat deputatai nurodė, kad apylinkės Taryba ir kai kurie įstaigų vadovai blogai rūpinasi darbo žmonių butlinimi. Štai Rokiškio tarybinio ūkio Panemunėlio skyriuje (ūkvedys Galvydis) nepatenkinamai rūpinamasi dir-

bančiųjų poreikiais: eilė metų neremontuojami butai, antihigieniškos sąlygos dirba skyriaus kalvis. Rimtus trūkumus prileidžia mokyklos direktorius Vaineliūnas, kuris nepakankamai rūpinasi mokytojų poreikiais, o kartais net prileidžia rimtus trūkumus mokomajame-auklėjamajame darbe.

Reikia pasakyti, kad Nemunėlio apylinkės Taryba yra pajėgi. Įvykusi sesija parodė, kad apylinkės Tarybos deputatai yra aktyvūs visuomenininkai, drąsiai iškelia visus darbe pasitaikančius trūkumus. Klaida yra tik tame, kad apylinkės Taryba (pirmininkas Baltrukėnas) permažai dirbo su deputatais, nenukreipė jų aiškinamajam darbui, mažai rūpinosi gaunamų skundų išsprendimu.

Apylinkės Taryba privalo iš pagrindų pagerinti darbą socialistinio teisėtumo stiprinimo srityje, daugiau remtis nuolatinių komisijų darbu. Reikia pasiekti, kad švietimo nuolatinių komisijos pirmininkas Tamoševičius artimiausiu laiku nukreiptų kultūros įstaigų darbuotojus, vietos mokytojus ir agitatorius socialistinio teisėtumo aiškinimui.

Apylinkės Taryba turi daugiau rūpintis darbo žmonių skundais, spręsti juos vietoje. Gi antraip, kai į skundus nereaguojama, kaip taisyklė, pakartotinai jie siunčiami aukštesniems organams ir teisingai priekaištaujama dėl blogo vietinės Tarybos darbo. Būtina, kad Nemunėlio apylinkės Tarybos vykdomasis komitetas skundus nagrinėtų pas save, sistemingai kontroliuotų skundų išsprendimą sviesto gamybos įmonėje, mokykloje bei tarybinio ūkio skyriuose. Į šį svarbų darbą turi būti įtraukti visi deputatai. Reikia tikėtis, kad Nemunėlio apylinkės Taryba šia linkme padarys lemiamą žingsnį.

R. Vaitkus

Šiais metais Ukmergės medžio apdirbimo kombinato kolektyvas pagamino virš plano už 300 tūkstančių rublių produkcijos. Įmonės cechais kovoja už šeštojo penkmečio plano įvykdymą pirma laiko. Kombinato darbininkai įsipareigojo padidinti produkcijos gamybą 1956 metais, palyginti su 1955 metais 6 milijonais rublių, 500 tūkstančių rublių sumažinti savikainą. Gerai dirba baldų cecho darbininkai, įvykdantieji savo užduotį 112 procentų. Šio cecho šiluočioja komjaunolė Anastazija Malinauskaitė pamainos užduotis įvykdo 150—180 procentų. Nuotraukoje A. Malinauskaitė

M. Rebio (ELTA) nuotr.

Trumpai

Paskaitą „Ar yra gyvybė kitose planetose“ skaitė moksleiviams Kamajų vidurinės mokyklos dėstytojas J. Makutėnas.

A. Gargasas

FELJETONAS

Š. m. kovo 25 d. Juodupės kooperatyvo odų paruošėjas Pranas Lašas buvo ypatingai gerai nusiteikęs. Tiesa, jo nuotaiką šiek tiek sugadino „Žvaigždės“ kolūkio kolūkiečiai Petras Alekna, atvežęs dvi kolūkiui priklausančias odas. Odos kaip odos, viena — arklio, kita — karvės. Bet Pranas Lašas nutarė, kad tai — kažkokios ypalingos odos, todėl, pažvelgęs į jas, švilptelėjo:

— Tu sakai, tai arklio oda? Atsiprašau, broleli! Tai — žiurkės oda! Taip, taip! Juk ji ir 13 kg neišstems! O karvutės — toji dar mažiau!

Apstulbintas tokio sutikimo, Alekna vis dėlto nenusileido.

— Ką gi, pasverkim ir pamatysim, kiek kuri išstems, — pasiūlė jis.

— Broleli, kam gi jas sverti? — skėstelėjo rankomis Lašas. — Juk aš iš akies svorį nustatau. Po 13 kg kiekviena — ir taškas! Mano akis, broleli, ir už vaistinės svarstyklės tikslesnė.

Bet ir toks svarus Lašo argumentas nesuminkštino Alekno širdies. Tuomet Lašas vožė kumščiu į stalą.

— Gerai! — pasakė jis, įsiveidęs. — Tegu bus taip, kaip tu nori. Arklio odą priskaitysiu prte antros rūšies. Svo-

Komjaunimo vakaras technikume

Į susirinkimą technikumo komjaunuoliai pakvietė savo draugus ir dėstytojus. Todėl salė buvo pilnutėlė jaunuolių ir merginų. Už raudona staltiese apdengto stalo susėdo darbo prezidentas: technikumo direktorius, dėstytojai, komjaunuoliai, moksleiviai-visuomenininkai.

Pirminės komjaunimo organizacijos sekretorius Jonas Skaringa skelbia:

— Dienotvarkėje tik vienas klausimas: naujų komjaunimo bilietų įteikimas.

Tribūnoje — buvęs karys, dvimečio mechanizacijos skvriaus studentas Vytautas Šukys.

— Ši diena mums yra didelė šventė, — sako jis. — Ją atsiminsime ilgam, kaip kiekvienas iš mūsų atsimenam, kaip pirmą kartą gavom komjaunimo bilietą.

Ir ne tik komjaunuolis Šukys turi ką pasakyti. Mokslo pirmūnas Ragelis taip pat išreiškia daugumos komjaunuolių mintis:

— Labai džiugu nesuteptą pilką knygelę gražinti komjaunimo komitetui, ir gera tikėti, kad naują komjaunimo bilietą saugosiu taip pašventai ir sąžiningai.

Moksleivė Skruodytė, dėstytojas Blauzdavičius, direktorius Bajoriūnas ir kiti kalbėjusieji prisimena technikumo komjaunuolių kovą už moksleivių drausmę ir pažangumą, jų darbo trūkumus ir klaidas.

Tribūnoje — LLKJS rajono komiteto sekretorius J. Šaškovas. Komjaunimo bilietų įteikimo proga jis papasakoja susirinkusiems apie didvyrišką rajono komjaunimo organizacijos kovą Didžiojo Tėvynės karo metais. Po to J. Šaškovas įteikia komjaunimo bilietus technikumo moksleiviams.

Pasibaigus atviram komjaunimo susirinkimui, technikumo saviveiklininkai pasirodo su kuklia bet įdomia menine programa.

L. Vaitkūnas

500 kg sviesto virš plano

Šauniai padirbėjo pirmojo ketvirčio bėgyje Salų sviesto gamybos įmonės kolektyvas. Įmonė įvykdė pieno paruošų planą 143 proc. ir sviesto gamybos planą — 106 proc. Virš plano duota 500 kg aukščiausios rūšies sviesto. Sviesto gamybos apimtis, lyginant su tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu, padidėjo 1300 kg. Visas sviestas išleidžiamas tik aukščiausios rūšies. Lenkyniaudami tarpusavyje Gegužės Pirmosios garbei, nauju

gamybinių laimėjimų atstiekė sviesto cecho darbininkė K. Baltrūnaitė, meistras A. Repšys, Roblių, Nečiūriškų, Kraupių pieno priėmimo punktų vedėjai A. Kriukelė, P. Snarskienė, L. Čepukas ir eilė kitų. Minėtų punktų vedėjai ketvirčio pieno paruošų planą įvykdė nuo 133 iki 156 proc. Viso į sviesto gamybos įmonę pristatyta 190 t pieno t. y. 29 t daugiau, negu per pirmąjį praėjusių metų ketvirtį.

J. Staikūnas

Sukčiaus aritmetika

ris — 24 kg. Sutarta? Na, o karvės... ką gi, ketvirtos rūšies odelė, broliuk, ketvirtos... Svoris jai — 23 kg. Sutarta?

Alekna, pagaliau, nustelėjo, nors dėl rūšingumo dar bandė kirstis. Bet Lašas užstipsyrė ir — nė iš vietos.

— A, trauk jas devynios, tas odas! — netekęs kantrybės, numojo ranka kolūkiečius. — Kolūkis dėl jų nenubedinės. Rašyk kvitą.

Piktas ir suirzęs, Lašas atsėdė prie stalo.

— Šikšna tu, Petrai, ne žmogus, — sumurmėjo. — Taip. „Kvilas Nr. 38921. Arklio oda, antra rūšis, 24 kg“. — Ir užrašė 14 kg. — Karvės oda, ketvirta rūšis, 23 kg. — o ranka, paklusni šeimtininko balsui, einančiam iš vidaus, išraitė 13 kg. — Viskas!

Argi galėjo pagalvoti kolūketis Petras Alekna, kad jo kolūkių ims apgautinėti tarybinės prekybos darbuotojas? Ne. Todėl jis ramiausiai įsidėjo į kišenę kvitą ir nuvažiavo į kolūkio valdybą...

O Pranas Lašas vėl algavo paklią nuotaiką. Ką gi, jo aritmetika visai paprasta: jet už antros rūšies arklio odos vieną kilogramą valstybė mo-

ka 3,83 rb. ir už ketvirtos rūšies karvės odą — po 2,04 rb. už vieną kilogramą, tai, šitai apstačius kolūkiečių, šis tas ir į paruošėjo kišenę pakliuvo. Netgi ir iš to svorio, kurį Lašas pažymėjo kvite, jis sugebėjo šį tą nusukti savo naudai. Jeigu remtis kvito duomenimis, tai Lašas moka už anksčiau minėto rūšingumo odas ne po 3,38 rb. ir 2,04 rb., bet po 2,8 rb. už vieną kg arklio odos ir po 1,97 rb. — už karvės odą.

Ir tai — ne vienintelis faktas iš apsuksaus vertelgos darbo praktikos. Naudodamasis kontrolės nebuvimu, P. Lašas, priimdamas odas iš kolūkių ir atskirų piltečių, nustato svorį „iš akies“ arba sveria prieštvaniniu „bežmenu“, kurio parodymai visuomet linksta į tą pusę, kuri naudingesnė jo šeimtininkui.

Retkia tikėtis, kad rajkoop-sąjungos paruošų kontoros ir Juodupės kooperatyvo vadovai, susipažinę su apsuksaus „matematiko“ P. Lašo nešvariais „aritmetiniais veiksmais“, duos jam suprasti, jog panašia „sukčiaus aritmetika“ naudojant, gal būt, neaiškiaus verslo žmonės, bet jokia būdu ne tarybinės prekybos darbuotojai.

D. Meškauskas,
J. Vilimas

„Kauno audinių“ silko fabriko kolektyvas nuolat plečia naujų raštų audinių gamybą. Šiame darbe aktyviai dalyvauja jaunieji dailininkai. Praeitais metais jie sukūrė apie 100 naujų piešinių. Nuotraukoje: dailininkės Rata Aleksaitė (kairėje) ir Regina Vilkaitytė, ruošdamos raštus audiniams, piešia natūralias gėles.

M. Ogajaus (ELTA) nuotrauka.

1896

Kovos už laisvę ir laimę poetas

1956

Ižytaus lietuvių proletarinės poezijos pradininko, poeto-komunisto Juliaus Janonio 60-osioms gimimo metinėms paminėti.

NAUJO RYTO DAINIUS

I ATEITĮ ŠVIESIĄ
I ateitį šviesią
Pasaulis jau tiesia
Ir lygina kelią per aukštį kalnų.
Vergiją ir gamtą
Iveikti juk lemta
Tvirtajam narsumui draugų
milžinų.
Ne vienas parpuola,
Belipdams per uolą,
Ne vienas pabėga, pabūges
mirties,
Bet minios vis eina,
Ir pergalės dainą
Dainuoja siekėjai šviesios
ateities.
1914 m.

IŠ DARBININKO KATEKIZMO
*Kodėl milijonai kankinas,
Kasdien skursdami prakaituoja?
Kodėl tie, kur turta gamina,
Visuomet gaudžiai aimanuoja?*
*Todėl, kad storieji turtuoliai
Nežino, kur turta bedėti,
Žmonių milijonai — varguoliai
Ir turi vis skursti, kentėti.*
*Tačiau ar ne dievas taip duoda,
Kad ponai be darbo turtingi,
Vargdieniai gi mato tik juoda
Duonelę, nors dirbti netingi?*
*Gamtą, juk gėrybių pabėrė,
Visiems ji vienodai jas teikia;
Žmogus nelygumą sutvėrė,
Tad žmogų ir kaltinti reikia.*
*Bet kaip iš neturto išbristi?
Kaip būvį pagerint vargingą?
Kaip dieną giedresnę išvynsi?
Kaip laiką praleisti laimingą?*
*Geruoju negausim mes nieko:
Mes laimę pasieksim per kovą;
Todėl negailėjime nieko:
Mums Marksas tebus už vadovą.*
1914 m.

KALVIS
*Pasitrauk, nekludyk! Juk malai,
kad kalu.
Man plepėt su tavim nēr kada.
Bepigu tau vėpsot, kad prikimsa
mašna,
O aš galu sudurt negaliu su galu,
Nors kalu, dieną nakį kalu.*
*Jam gražu pažiūrēt, kaip gyvena
vargšai!
Gal dar mąsto, kad skursti —
saldu,
Kad tai niekis per dieną mosuoti
kūju
Ir matyti, kaip miršta iš bado
vaikai!
Jam gražu, kaip gyvena vargšai!*
*Jam gražu! Cha, cha, cha! Bet
tada bus gražiau,
Kai varguoliams kantrumo
pritrūks,
Kai vargdieniai visi iš nagų jums
išspruks...
Pakalbėsime tada apie tai, ką
kenčiau.
Cha, cha, cha! Tada bus dar
gražiau!
1914 m.*

Tarp vardų, kuriais teisėtai didžiuojasi lietuvių tauta, garbinga vieta priklauso Julijui Janonui — poetui - komunistui, lietuvių proletarinės poezijos pradininkui.

J. Janonis — revoliucinės kovos dainius, drąsus kovotojas už socialistinės revoliucijos pergalę. Beveik kiekviename jo eilėraštyje skamba raginimas sukilti. Ryškiai parodydamas darbo žmonių skurdą ir vargą esant kapitalizmui, poetas ne šiaip sau išreiškia savo užuojautą engiamiesiems, bet drąsiai šaukia jus į aktyvią kovą už šviesią ateitį, įkvepia žmonėms nepalaužiamą tikėjimą pergale.

Geruoju negausim mes nieko: Mes laimę pasieksim per kovą — tokia yra poetinė ir politinė formulė, parodanti Janonio pažitūrą į didįjį darbo žmonių išsivadavimo reikalą.

Janonis gerai matė visą gilumą socialinės neteisybės, kuriai esant vieni — menka dykduonių saujelė — valdė viską, kiti — dauguma, liaudis, kuriai buržuazija atėmė visas teises, buvo pasmerkta badui, skurdui, dvasiniam tamsumui. Savo eilėraščiuose „Paralėlės“, „Kumečio daina“, „Klounas“, „Du likimu“ Janonis gyvais, į atminį įstrigančiais paveikslais atskleidė nesutaikomus prieštaravimus tarp kapitalistų ir darbo žmonių. Janonis, parodydamas tikrąsias darbo žmonių vargo ir kančių kapitalistinėje visuomenėje priežastis, aiškiai matė tą jėgą, kuri neišvengiamai turėjo sutriuškinti senąją, išnaudojimu paremtą santvarką ir jos vietoje sukurti tokią gyvenimą, kurio šeiminkas bus ne fabrikanas, dvarininkas ar buožė, bet darbo žmogus. Ši jėga buvo proletariatas, ir Janonis pasiskria savo verdančią visuomeninę ir literatūrinę veiklą didžiam kovos už darbo žmonių ekonominio ir politinio išsivadavimo reikalui.

1910—1913 m. m. eilėraščiai — ryškus įrodymas to, kad J. Janonio pasaulėžiūra, jo poetinis talentas formavosi ir vystėsi Rusijos revoliucinio darbininkų judėjimo įtakoje, marksizmo-leninizmo idėjų įtakoje, rusų priešakinės literatūros įtakoje. Darbininkų judėjimo Rusijoje pakilimo metai suaktyvino Lietuvos darbo žmonių revoliucinę kovą. Bolševikų partija kėlė darbininkus, valstiečius, varguomenę į kovą su caro patvaldyte.

Poetas visą savo širdies ugnį, visą savo talento jėgą paskyrė revoliucinei kovai.

Visa, ką jis darė — jo eilėraščiai, partinio propagandisto — masių kovinio organizatoriaus darbas — viskas buvo pajungta vienam tikslui: priartinti Naujo Ryto — socialistinės revoliucijos — atėjimą. 1916 metais jis rašė:

Ar regejai Naujo Ryto rausvą varšą? Ar girdėjai iškilmingą varpo garšą? Ar girdėjai pitną džiaugsmo laisvės dainą?

Juk tai rytas, Naujas Rytas eina! Komunistas Julius Janonis puikiai suprato, kad Lietuvos darbo žmonės galės pasiekti galutinę pergalę tik su komunistų partijos vėlavu, būdami vienos gretose su visos daigianacionalinės Rusijos darbo žmonėmis, petys petin su rusų tauta. Janonis suprato istorinį Rusijos vaidmenį, kuriai buvo skirta nutiesti žmonijai kelią į naują šviesų pasaulį, į socializmo pasaulį. Štai kodėl Janonis, pirmojo pasaulinio karo metais priėjęs išvadą, kad kova už taiką yra nenutrūksamai susijusi su proletarinės revoliucijos pergale Rusijoje. Kreipdamasis į Rusijos darbininkus ir valstiečius, į rusų tautą, jis ragino ją sukilti, paimti valdžią į savo rankas.

Tai kelkis, Rusija! Tu keršto Liepsnojančia širdim, ištraukus iš makšties Jau kardo nepadėk, kol degančios širdies Nespėsi užgesyt karštu priešų krauju.

Janoniui buvo svetimas bet koks nacionalinis ribotumas; savo kūrybiniame ir praktiniame darbe jis ištikimai sekė visa nugalintū Komunistų partijos mokslu, žodžiu ir darbu kovojo prieš buržuazinį nacionalizmą ir klerikalizmą. Poetas-patriotas, komunistų partijos išauklėtas proletarinio internacionalizmo dvasia, jis puikiai suprato kokią didelę žalą Lietuvos darbo žmonių išsivadavimo kovai darė buržuazinis nacionalizmas, ir savo kūryboje giliai demaskavo jo reakcinę, antilaudinę esmę.

Kada kaizerinė armija okupavo Lietuvą, Janonis išvyko į šalies gilumą. Voroneže Janonis su nauja jėga pasienerė į revoliucinę kovą. Ir čia įvyko svarbiausias įvykis poeto gyvenime. Jis įstojo į komunistų partiją, visiems laikams susitejo su ja savo gyvenimą, tapo profesionaliu revoliucionierium.

Janonio poezija yra aukšto idėjiškumo pavyzdys. Ji yra nepaprastai kovinga, puolanči. Janonis aukštai iškėlė literatūros partiskumą, ryžtingai pasisakė prieš teoriją „menas menui“.

Janonis, kaip ir visa jo poezija, persisunkusi revolu-

cinės kovos patoso, veržėsi pirmyn, į ateitį. Jo mintys buvo visuomet su laudimi, už kurios laimę jis kovojo visą savo neilgą gyvenimą. Sunki liga pakirto poeto jėgas. Jis žinojo, kad jo dienos yra suskačiuotos, bet pasiryžimas kovoti nē minutei neapleido jo. Mirties išvakarėse poetas — komunistas kreipėsi į savo draugus laišku, kuris puikiai parodo Janonio būdą:

„Persiskirdamas su gyvenimu, nieko kito negaltu jums palinkėti, kaip tik dirbti ir dirbti revoliucinės socialdemokratijos darbą, neįstletsti j organizaciją oportunizmo ir juo greičiau žengti prte galutinio tikslo realizavimo — socialės revoliucijos. Nesulaukiu aš jos, bet jums, Draugai ir Draugės, likimas gal bus nuolankesnis, ir jūs išvysite naują atgimusį pasaulį. Dvasia ir aš jame gyvenu. Paskutinė mano mintis — tai prisiminimas, kad jau atstranda ženklių, rodančių, kad socializmas jau pradeda vykdytis ir kad jokia mūsų galdynės vaidentuvė negali įsivaizdinti tokių įstabių visuomenės ir asmens išorinio vidutinio gyvenimo permainų, kurios pasieks pilną socializmo tvarkos įvykinimą. Linksmu šypsultu sveikinu Jus, sakydams: „Tegyvuoją socializmas!“

O savo paskutinį eilėraštį poetas šitai užbaigė: Nesulaukiu jo pražystant, Bet širdy užsiauginęs, Žengdamas į šaltą kapą, Sveikinu jį, greit bujosiant. Lietuviškoji buržuazija stekė visomis priemonėmis sumažinti poeto revoliucinės kūrybos įtaką, ištrinti iš liaudies atminties jo šviesų vardą. Bet šie pasigailėjimo verti mėginimai nepastsekė. Lietuvių tauta, suradusi savo laimę tarybinių tautų šeimoje, kaip brangiausia palikimą saugo Janonio eilėraščius ir dainas. Julius Janonis yra mūsų amžininkas kovoje su viskuo, kas trukdo liaudžiai žengti į priekį. Jo poezija padeda mums statyti komunistinę visuomenę. Laisva ir laiminga lietuvių tauta, visų mūsų šalies brolišių tautų pagalbos ir rūpinimost dėka, tapo savo likimo šeimininku, ir, komunistų partijai vadovaujant, aktyviai dalyvauja komunizmo statyboje. Apte visų Janonio troškimų išsipildymą, apie naujo gyvenimo triumfą Lietuvos žemėje puikiai pasakė eilėraštyje „Draugui Janoniui“ kitas lietuvių tarybinis poetas Vytautas Montvila:

Matytum tu, kad viskas, ko norėjai, ko siekė per ugningą dainą, dabar laisvai žvaigždėtis vėjais į mūs tamsias naktis ateina. I. Kašnickis

„Julius Janonis užima žymią vietą Lietuvos darbininkų judėjimo istorijoje. Kuomet jisai visiš-kai subrendo, atsistojo marksistų—leniniečių, bolševikų pamatais ir iki pat paskutinės savo gyvenimo valandos nuo jų nenukrypo. Jau vien dėl to Lietuvos darbininkai ir vargingieji valstiečiai niekuomet jo neužmirš. Vienok dėl ko kito jis taip brangus ir mylimas visų lietuvių darbininkų ir vargingųjų valstiečių; jis kaip mylimas ir branginamas jų dėl jo eilių, jo poezijos, kurioje puikiai atvaizdinti darbininkų vargai ir skausmai kapitalistinėje tvarkoje, jų kova dėl šviesios ateities ir tvirtai tikėjimas laimėjimu... Jis tiki aušančiu rytu, tiki socializmu ir socialistine revoliucija“.

V. Mickevičius—Kapsukas

NAUJAS J. JANONIO KŪRINIŲ LEIDIMAS

Ižytaus rašytojo-komunisto, lietuvių proletarinės poezijos pradininko Juliaus Janonio gyvenimas ir kūryba patraukla tarybinių literatūros žinovų dėmesį. Pastaruoju metu Lietuvos TSRS Mokslių akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros Instituto darbuotojams pavyko surinkti eilę naujų medžiagų, kurios yra labai vertingos triant poeto literatūrinį palikimą. Iš Maskvos V. I. Lenino vardo Valstybinės viešosios bibliotekos gauti 23 feljetonų, kuriuos Janonis parašė rusų kalba laikraščiui „Voronežo telegrafa“ antrojeje 1915 metų pusėje, tekstai. Tuomet poetas buvo pirmojo pasaulinio karo metais evakuavęs į Voronežą. Šioms medžiagoms yra būdinga J. Janonio revoliucinių demaskavimų jėga. Štos jėgos ašmenis jis nukreipė prieš buržuazinę visuomenę, negaltingai rodydamas jos opas.

Vertingas radnis yra taip pat keli anksčiau nežinomi Janonio eilėraščiai, kuriuos jis parašė ankstyvuojū savo kūrybos laikotarpiu. Šiuos eilėraščius jis rašė vienam moksleivų žurnalui, ir jie buvo skleidžiami kaip rankraštiniai leidiniai.

Surastuosius eilėraščius numatyta įjungti į naują, pilnesnį Janonio kūrinių vientomį leidinį, kurį dabar ruošia Lietuvos TSR Valstybinė grožinės literatūros leidykla. Knygoje be naujai sutikrintų ir atredaguotų pagal originalus anksčiau poeto leidžiamų kūrinių tekstų, bus taip pat pastaruoju metu surastieji prozos kūriniai, kurie dar nežinomi Lietuvos skaitytojui. Rinkinyje tilps tautosakos užrašai, kuriuos Janonis paruošė, ir satyrinis apsakymas „Tikra prėmonė“, kurią Janonis parašė rusų kalba gyvendamas Petrograde.

Štų kūrinių dalis bus patalpinta respublikiniuose periodiniuose leidiniuose, kurie leidžiami J. Janonio gimimo 60-ųjų metinių proga.

(ELTA).

NEVERKIT PAŠ KAPĄ

Neverkit pas kapą narsinių draugų;
Kas krito kovoj, tie didvyriai.
Kiekviena kova reikalinga aukų—
Laimingi už laisvę numirę.

Pasiekta jū tikslas minės visada
Padėjusį galvą karžygi.

Alinekit ne pragaištį, mirtį, kapus,
Bet kovą, vien kovą be galo;
Gerėnio paminklo didvyriams nebus,
Kaip vykdymas jū idealo... 1917 m.

Nelaistykit kapo gailiaja rauda,
Bet tęskit pradėtą jū žygi!

